

AMERIKA - EUROPA.

I "Daily Herald" av den amerikanske journalist William Shirer. -

De nazistiske barturene er blitt jaget fra Frankrike og Belgia, fra Italia og Holland og fra Греkenland.

Men selvom det at de forsvinner, gjør enda på et fryktelig næreritt, så leder det til et et annet begynnelse.

Ikke la dette være noen overraskelse!

Dette herjete kontinentet vil ikke så lett komme seg etter tre, eller fire eller fem års undertrykkelse fra "herskerens" side. Den giftige infeksjonen, som tyskerne etterlot seg, kan ikke brennes ut av okkuperte land på et døgn.

De befriete landenes folk er bitre og ønsker hevn over tyskerne. De er sultne. De fryser. Og de vil ikke uten kamp og blodutgydelse gå tilbake til den blinde selvtillitsheten og den politiske ruin som hersket i 1939.

Men er det tilbake dit vi - de store allierte maktene, - ønsker å føre dem? En håper det ikke er tilfelle. Men begerne i disse triste landene er begynt å tro at det er det vi vil.

Belgias folk, Греkenlands folk forstår ikke hvorfor den første handlingen deres tilbakevendte regjeringer utførte var å beordre arvepning og oppløsning av motstandsbevegelsene, som besto av de kvinner og menn, som ble i landet og utsatte seg for tortur og død hver eneste dag, fordi de risikerte livet for sabotasje og for frihetens sak!

Opprienskingen. Ja de allierte befriete dem og ga dem deres respektive regjeringer tilbake, ventet disse patriotene anerkjennelse. De fikk svart lite av det. - Videre ventet de en serdentlig opprensning og en ny start; de ventet arrestering av forrædere og samarbeidsmenn og utskifting i regjering og departementer. Patriotenes tid var inne, trodde de.

Som tiden gikk så de at de verste forræderne gikk fri for straff. I Brussel vendte deres eget politi seg mot dem med maskingeværene. I Athen ble de beskutt ikke bare av sitt eget politi, men av britiske tropper, som befriete for få uker siden.

Naturligvis er det mange som vil gi kommunistene skylden både i Греkenland og Belgia, i Italia og Frankrike.

Men det er for lett å forklare situasjonen med en slik anklage. Kommunistene er nok sterke i alle disse landene, men mest fordi de er så velorganiserte og gir uttrykk for den retferdige harmen som fyller folkene.

I Belgia og Frankrike er kommunistene et lite parti enda, men det er folkemassens temperatur som er viktig. De ønsker å gjøre slutt på kaos, men de vil ikke gjøre det for enhver pris.

Men hvilke bestemmelser og ordre? Det må bli orden og bestemte forhold her, se en amerikansk diplomat da han oppholdt seg i et befrikt område nylig. Men hva slags orden og hva slags bestemte forhold? Det er det folkene gjerne vil vite litt om. Hitler, Mussolini og Petain innførte tilfeldigvis orden. - Men det mangler tydensynlig under alliert overgangsstyre, kanskje det er den synlige mangel på enighet, som ligger til grunn for rotet. Folkene i de befriete landene raser over den britiske generalen i Brussel, og over en lignende general i Athen. - De raser over briternes veto overfor grev Sforza i Rom. Og de vender brynene og brene mot Amerika og spør: er dette amerikansk politikk også?

Amerikas svar: vi vil ikke blande oss inn i de befriete folkenes hjemlige affærer, er blitt hjertelig mottatt i lokalpressen. Men med en reservasjon. Betyr det at Amerika allerede tar sitt første skritt tilbake til isolasjonismen?

Betyr det at amerikanerne kommer til å overlata Storbritannia til seg selv i Vesteuropa og langs Midtøstlandet og Russland i Øst-Europa? Betyr det at Amerika vil gjøre sin tradisjonelle feil enda en gang, nemlig å ofre og være med for å avgjøre europeisk krig, men ikke gjøre noe for å rydde opp i rotet som volder i en krig?

Det forbausende Frankrike, Belgia, Frankrike, Italia og Греkenland kan ta feil, men de nærer intet ønske om å bli britiske kolonier eller noen annen makts kolonier.

Det er helt fint, sier de, at Washington sier at det tror på den ideen at de skal utarbeide sin egen politiske og økonomiske framtid. Men kan de gjøre det under britiske generalers tomme fingre og like overfor Churchills og Edens holdning?

Hvis de forente stater har noen positiv og konstruktiv utenrikspolitikk, er sannelig timen til å vise den, inne nå. Den negative politikken de legger for dagen, er all right så langt den rekker, men den rekker ikke langt nok.

I hele den tumulten som hersker i de befriete landene, står Frankrike, som Washington tvilte så på, alene, - takknølig overfor de allierte for befrielsen, men mektig stolt og mektig overbevist om at det skal ha tilbake sin hele og fulle selvstendighet, og at det skal arbeide seg opp til sin tidligere storhet. Helbredelsen går med overraskende god fart.

En hel revolusjon har gått for seg, men under ro og orden. Forræderne er blitt arrestert, fengt og straffet. Pressen som tyskerne forgiftet, er blitt drastisk utrensket for giftige elementer. Domstolene, likaså. Industrien og finansien som solgte seg til tyskerne er under bevoktning.

De Gaulles krav. Toleransen som ikke hadde noen sjanse i førkrigstidens Frankrike er vendt tilbake, - i folkets blod. Den konservative katolske "Figaro"-avisen har samme melodi som den sosialistiske "Populaire" og den kommunistiske "Humanité".

Franskmennene støtter de Gaulles ildfulle beslutning om å holde Frankrike selvstendig og de gjør det med stor styrke. De er enige i hans avslag på Englands forslag om en vestlig blokk. De går inn for hans fransk-russiske avtaler og hans ihardige krav om at Frankrike skal bli betraktet som en jevnbyrdig krigspartner på alliert side.

Det er virkelig overraskende å se hvorledes Washington mislikt de Gaulles innflytelse på franskmennene og hans intime kontakt Isin med motstandsbevegelsen. Men feilen er gjort og ingen husker den. - Amerikas prestige har ikke lidt noe tap, - men står i zenit over hele Europa. Forhåpentlig vil amerikanerne nytte høvet og bruke denne prestigen i riktig og positiv retning.

NORGE OG TYSKLAND ETTER KRIGEN.

I januarheftet av "International Affairs", tidsskrift for "Institute of International Affairs" i London er det offentliggjort en deklarasjon om det norske syn på behandlingen av Tyskland etter krigen, utarbeidet av en del nordmenn. Synspunktene er ikke offisielle og berører også punkter som den norske regjering ikke har hatt anledning til å ta stilling til. Men men antar at uttalelsen ligger nær regjeringens tankegang, og deklarasjonen betraktes som den utvilsomt viktigste uttalelse fra en ansvarsbevisst norsk spion som hittil er framkommet. Deklarasjonen begynner med å framheve, at bestemte norske synspunkter ikke kan utformes før hjemmefronten er hørt, men uttrykker den bestemte oppfatning, at det norske folk på lang tid ikke okter å trekke et skille mellom "gode" og "dårlige" tyskere, men avskyr alt som er

tysk. Krigsforbryterne må straffes, men etter lov og dom. Gestapo må uskadeliggjøres. Alle Tysklands skyldige politiske og militære ledere må straffes og unnskyldningen om at de har handlet etter ordre må ikke godtas. Det tyske folk må underrettes om de grusomheter dets ledere har begått. "Omskoleringen" må være tyskernes egen sak med aktiv hjelp for dem som ønsker å arbeide for en tysk nyorientering. Det tyske militære nederlag vil være de alliertes beste bidrag til en slik omskolering. Undervisningsreformer må gjennomføres og tysk film, presse, bøker og radio må sensureres mens veipenstilstand rå. Tysklands avrustning må være fullstendig. Ingen art av krigsindustri må tillates. Tysk sivil flyvning må forbys og tysk skipsfart må i den første etterkrigstiden innskrenkes til kystfart. Tysklands næringsliv, storindustri og råvaretilførsel må kontrolleres og tysk kapitalinvestering i utlandet forbys. Det kan bli nødvendig å tilkvide visse deler av storindustrien og maskinverktøindustrien. Norge grenser ikke til Tyskland og har derfor ingen direkte interesser i tyske territoriale spørsmål. Dannelsen av store tyske minoriteter innenfor andre lands grenser bør unngås og avstøelse av store landområder med tillegg av forflytning av befolkningen kan bety så store økonomiske og politiske vansker, at de veier tyngre enn de fordeler som vil kunne oppnås. Sterke grunner taler dog for at Øst-Preussen og Ober-Schlesia skilles fra Tyskland. Om dette også skjer med Mittel-landet, ville en interalliert administrasjon være det naturligste, skjønt en noe strengere kontroll av hele Tyskland muligens ga sikkerhet nok. Det vilde være naturlig at sonen omkring Kielerkanalen kom under interalliert forvaltning. Tyske krav om Tysklands oppdeling i småstater bør imøtekommes, men et hvert forsøk på å tvinge fram en oppdeling med vold vil bare skape vansker. Da er det bedre å desentralisere Tyskland innenfor dets grenser for å gjøre slutt på Preussens dominerende stilling. Den nødvendige tyske levestandard bør sikres, men sikring av freden må ha et absolutt fortrinns. Okkupasjonen - som Norge nå være forberedt til å ta del i - bør etter en relativ kort tid innskrenkes til strategiske nøkkelstillinger.

NORGES NYTT.

Fredag trengte fire menn inn på den kjente naziskipsmøler-Ditlev Lexovs kontor. De bandt gårdens vaktmester og en vaskelone de møtte rikk samme behandling. Inne på kontorene forsynte de seg med 13 skrivemaskiner, 1 diktakon og sjefens private radio.

Det advares mot såkalt "pastor" Kristian Loe, Samaritan fengselsinsj. Han gir seg bl.a. ut for å være forfulgt prest. Han er i allertid ikke prest, men er en tidligere flere ganger straffet bedrager.

Fra Hjemmefrontens ledelse: Borgervakten er blitt et stort nederlag for nazistene, og enkelte steder har de derfor søkt hjelp hos tyske makthavere. Dette har skapt endel forvirring. Folk unnskyller seg med at borgervakten er en liten sak som ikke er verd å gå i fengsel for. Borgervakten er ingen liten sak. Det er kanskje det viktigste middel til å demoralisere befolkningen med og bringe den under kontroll. Vi må regne med at det apparat som er bygget opp, vil bli brukt i en ganske annen utstrokning enn nå, i en situasjon da tyskerne vil sikre seg mot uro blant befolkningen. Det hvor folk har vennet seg til motstandslikt å følge ordren om innkalling, vil det ikke med et trykk være lett å gi dem en ny innstilling. De aktive kjeffer kan kanskje gjøre det, men all erfaring viser at de mange som helst følger strømmen, vil troppe opp og marsjere som lydige gisler. I tillegg til dette kommer at borgervakten frigjør politistyrker til andre oppgaver. Vi vil derfor igjen innskjerpe: Ingen møter til borgervakt selv om ordren kommer fra de tyske makthavere, og selv om disse setter et nytt navn på borgervakten. All kamp koster, hvis ikke var det ikke kamp. Men omkostningene blir minst når vi alle står sammen. Vi innskjerper også at sabotasjekommandoene har ordre om ikke å ta hensyn til en eventuell borgervakt.

NYHETENE TIRSDAG.

Østfronten. Den russiske vinteroffensiv ruller fram med samme uimotståelige kraft som da den ble innledet. Den tyske grense er overskredet på en rekke nye steder. Russerne kjemper nå i Brandenburg og Pommern. Marskalk Sjukovs tropper som rykker fram V for Posen (som er fullstendig omringet) over en

front på over 200 km har gått over tyskegrensen på punkter NV og S for Posen. Hans høyre fløy har rykket inn over den tyske grense på en 40 km bred front, har tatt byene Kreuz, Schönlanke, Woldenberg, Odelsreden og Biesen. Troppene i dette avsnitt står 93 km SØ for Stettin. Andre av Sjukovs styrker står mindre enn 150 km fra Berlin. På midtavsnittet rykker marskalk Sjukov mot Frankfurt og der der og står 18 km fra denne by. I dette avsnitt er bl.a. den polske grenseby Dentschen befridd. Sjukovs venstre fløy har rykket over tyskegrensen N for Breslau og forenet seg med marskalk Konjovs styrker i kampene om overgangene over Oder. Sjukov har rykket fram 400 km på 16 dager. Mandag ble 6 tyske forsvarslinjer skåret gjennom som en kniv skjærer gjennom smør. Marskalk Konjovs styrker i syd-avsnittet kjemper om overgangene over Oder N og S for Breslau. Mandag ble det meldt om framgang på vestsiden av Oder N for Breslau. Hans venstre fløy utfører heftige kamper S for Katowice. Königshütte ble tatt søndag. S for Konjev har general Petrof fortsatt framgang vestover til tross for vanskelig fjellterreng og snestorm. Tyskerne har store tap. De som faller dekkes av sne og sporene etter krigen vil her først vise seg til våren. I Øst-Preussen står russerne 4 km fra Königsberg, som ligger under voldsom artillerifird. Mandag ble det meldt at Memel var erobret, og tirsdag ble 100 nye steder inntatt. Tyskerne kjemper desperat for å bryte ut mot V. Alle disponible styrker er kastet inn i kampen med Herman Goening-divisjonen i spissen. Alle angrep er blitt slått tilbake med store tap for tyskerne. Mandag mistet de 3.000 menn. Vestre Ungarn har russerne tilintetgjort tyske forsøk på å unnsatte Budapest, og russerne går nå til motangrep på alle avsnitt.

Vestfronten. I amerikanske arme begynte søndag et nytt fråstøt gjennom Ardennene og har framgang over hele fronten. De har gått over elva Ur, N for St. Vith har de erobret byen Bullingen og har trent 1 km inn i Tyskland på en 3 km bred front. På tre dager har tyskerne ikke greiet å forny sine angrep N for Strassbourg. En korrespondent skriver: Etter nederlaget ved Møder har tyskerne kanskje skutt sitt siste skudd på dette punkt, og vil muligens heretter holde seg på defensiven. Tyskerne har trukket flest parten av sine styrker ut av Ardennene. De har bare etterlatt spredte avdelinger for å dekke tilbaketoget. 1.300 tyske krigsfanger ble ødelagt eller skadet ved flyangrep mellom den tyske grense og Rhinen mandag. Britiske tropper fortsetter opprensningen i de tyske lommer V for Moer. Flyangrep. Berlin ble angrepet av mosquitos mandag aften for 3. gang på 5 netter. I dagslys mandag angrep tunge britiske bombefly skiftetokter i Krefeld. Amerikanske bombefly angrep skiftetokter på 7 andre steder.

Belgia. Da tyskerne gikk inn i Belgia i desember hadde de meg seg reksist-Tederen Degrelle og en rekke nazistiske embetsmenn. De hadde planlagt å gjøre Degrelle til guvernør. Etter et 6 ukers opphold på et slott like ved den tyske grensen, vendte herrerne tilbake til Tyskland.

Jugoslavia. Kong Peter har overført sin myndighet til et regentråd som ha selv skal oppnevne. Statsminister Subacize har fått avskjed og er anmodet om å danne en ny regjering.

Danmark. Forlydende om at tyskerne vil gjøre København til basis for Østersjø-flåten bekreftes. Flåten er nå drevet vestover og meddelelser fra Danmark går ut på at det er gitt beskjed til danske myndigheter om at endel krigsskip foreløpig skal ankre ved orlogsverftet i København. Dette tyder på at København innen kort tid vil bli basis for den tyske Østersjø flåte. Et forlydende sier at også Aarhus skal være tysk krigshavn. I følge de siste meldinger er krysseren Nürnberg og en rekke andre krigsskip løpt inn på Kjøbenhavns havn. En offisersrassia er i full gang i Danmark. Fredag morgen ble en rekke offiserer tilknyttet det sivile luftvern i Aarhus arrestert.

Østen. På Luzon er byen Angelaise frigjort og 4 flyplasser i nærheten besatt. Amerikanerne er rykket fram til byen Mexiko. Sanfermando, 50 km N for Manila er frigjort. Søndag gjorde japanerne sitt første store motangrep. De led et stort nederlag og 49 japanske tanks ble ødelagt. Tyskerne har forbudt den danske presse å ta inn karter over østfronten, selv om disse karter tidligere var godkjent. Salg, kjøp eller annen ervervelse av leketøypistoler, luftpistoler, skrampestolar o.l. er forbudt.